

ΣΑΝ ΝΑ ΗΤΑΝ ΣΗΜΕΡΑ

ΓΕΓΟΝΟΤΑ

307 - Μετά το διαζυγίο του με τη Μι-νερβίνη, ο Μέγας Κωνσταντίνος νυμφεύεται τη Φαύστα, κόρη του Ρωμαίου αυτοκράτορα Μαξιμιανού.

1492 - Η βασίλισσα Ισαβέλλα Α΄ της Καστίλης εκδίδει το διάταγμα της Αλάμπρα, διατάσσοντας τους 150.000 Εβραίους και μουσουλμάνους υπηκόους της να ασπαστούν το χριστιανισμό ή να απελαθούν.

1821 - Ελληνική Επανάσταση: η Λιβαδειά περνά στον έλεγχο των Ελλήνων επαναστατών.

1822 - Τουρκικά στρατεύματα αποβιβάζονται στη Χίο για να καταστείλουν την επανάσταση. Οι ωμότητες που ακολούθησαν έμειναν στην ιστορία ως Κα-

ταστροφή της Χίου.

1923 - Ο Μητροπολίτης Ικονίου Προκόπιος Λαζαρίδης, πεθαίνει αιχμάλωτος στη φυλακή της Καισάρειας, αποτελώντας τον πέμπτο αρχιερέα μάρτυρα στη Μικρά Ασία κατά τη Γενοκτονία των Ελλήνων, μετά τους Χρυσόστομο Σμύρνης, Γρηγόριο Κυδωνίων, Αμβρόσιο Μοσχονοσίων και Ευθύμιο Ζήλων.

1947 - Η Στρατιωτική Διοίκηση Δωδεκανήσων παραδίδεται από τους Βρετανούς στον αντιναύαρχο Περικλή Ιωαννίδη. Αρχίζει η μεταβατική περίοδος ενσωμάτωσης στην Ελλάδα.

1991 - Η οργάνωση 17 Νοέμβρη πραγματοποιεί επίθεση με ανταρματική ρουκέτα στο ξενοδοχείο Πεντελικόν, στην Κηφισιά.

ΓΕΝΝΗΣΕΙΣ

250 - Κωνσταντίνος Α΄ Χλωρός, Ρωμαίος αυτοκράτορας

1685 - Γιόχαν Σεμπάστιαν Μπαχ, Γερμανός συνθέτης

1752 - Πανούτσος Νοταράς, Έλληνας πολιτικός

1846 - Φωκίων Νέγρης, Έλληνας πολιτικός

1962 - Γιώργος Στεφανόπουλος, Έλληνας πυγμάχος και προπονητής

1971 - Δημήτρης Ασιώτης, Κύπριος ποδοσφαιριστής

1972 - Χρήστος Πολυχρονίου, Έλληνας σφυροβόλος

1975 - Μάκης Δρελιώζης, Έλληνας καλαθοσφαιριστής

1983 - Βλάσης Μάρας, γυμναστής

ΘΑΝΑΤΟΙ

1855 - Σαρλότ Μπροντέ, συγγραφέας

1923 - Προκόπιος, μητροπολίτης Ικονίου

1961 - Πύρρος Σπυρομήλιος, Έλληνας στρατιωτικός

1971 - Κωνσταντίνος Λαμπριανίδης, Έλληνας πολιτικός

1980 - Τζέσε Όουενς, Αμερικανός αθλητής

1988 - Λιλάντα Λυκιαρδοπούλου, Ελληνίδα ηθοποιός και τραγουδίστρια

1991 - Θεοφύλακτος Παπακωνσταντίνου, Έλληνας ιστορικός και πολιτικός

1996 - Γεώργιος Βλάχος, Έλληνας ακαδημαϊκός

2008 - Ζυλ Ντασέν, Αμερικανός σκηνοθέτης

Ζυλ Ντασέν

Ο Ζυλ Ντασέν (Julius «Jules» Dassin, 18 Δεκεμβρίου 1911 - 31 Μαρτίου 2008) ήταν Αμερικανός σκηνοθέτης, ηθοποιός και σεναριογράφος του θεάτρου και του κινηματογράφου, που έζησε για πολλά χρόνια στη Γαλλία και στην Ελλάδα, όπου και πέθανε. Μετά το γάμο του με τη Μελίνα Μερκούρη συνέδεσε τη ζωή του με την Ελλάδα και θεωρούσε τον εαυτό του Έλληνα. Προς το τέλος της ζωής του έγινε επίτιμος Έλληνας πολίτης ως ύψιστη αναγνώριση της πολιτιστικής προσφοράς του στην Ελλάδα. Έλεγε χαρακτηριστικά: «Ήμουν Έλληνας πριν γνωρίσω τη Μελίνα».

Ο Ντασέν γεννήθηκε στις 18 Δεκεμβρίου 1911 στο Μιντιλιούν του Κονέκτικατ των ΗΠΑ. Ήταν ένα από τα οκτώ παιδιά ενός Ρωσο-Εβραίου κουρέα. Σε μικρή ηλικία μετακόμισε με την οικογένειά του στο Χάρλεμ της Νέας Υόρκης. Πήγε σχολείο στο Μπρονξ αλλά λόγω οικονομικών προβλημάτων της οικογένειάς του δεν κατάφερε να το τελειώσει.

Από νωρίς εκδήλωσε την αγάπη του για το θέατρο. Ήδη από το 1936 ερμήνευε μικρούς ρόλους σε θεατρικές παραστάσεις. Επίσης, άρχισε να γράφει σενάρια για ραδιοφωνικά έργα. Το 1940 έρχεται στο Χόλιγουντ με σκοπό να ασχοληθεί με τη σκηνοθεσία. Αρχικά εργάστηκε με τον Άλφρεντ Χίτσκοκ ως βοηθός του στην ταινία «Δε σε θέλω πια» (Mr. and Mrs. Smith) (1942) και στη συνέχεια συνεργάστηκε με το σκηνοθέτη Μαρκ Χέλινγκερ, με τον οποίο δημιούργησε δύο ταινίες.

Πρώτη του ταινία ήταν το «Πράκτορας των Ναζί» (Nazi Agent) το (1942). Στη συνέχεια, η καριέρα του στο Χόλιγουντ ακολουθεί ανοδική πορεία. Με ένα δικό του στίλ που ξεχωρίζει, γυρίζει αστυνομικά φιλμ νουάρ στα μεγάλα στούντιο της Μέτρο (MGM) και της Γιουνιβέρσαλ (Universal). Κάποια στιγμή το όνομά του βρίσκεται στη Μαύρη Λίστα του Χόλυγουντ ως κομμουνιστής, έπειτα από καταγγελία του Ελία Καζάν. Από τότε είχε πολλές περιπέτειες και τελικά αναγκάστηκε να εξοριστεί λόγω των αριστερών του πολιτικών φρονημάτων, τα οποία ήταν αντίθετα με τις αρχές του Μακαρθισμού. Τελικά αποφάσισε να καταφύγει στο εξωτερικό, αρχικά στη Γαλλία και αργότερα στην Ελλάδα.

Στις ΗΠΑ πρόλαβε να γυρίσει ταινίες με σημαντικούς ηθοποιούς, όπως τον Τζον Γουέιν και την

Τζόαν Κρόφορντ («Μετά την κατασχύνη», 1943), τον Τσαρλς Λότον («Το φάντασμα του Κάντερβιλ», 1944), τον Μπαρτ Λάνκαστερ («Ο δήμιος των κολασμένων», 1947) κ.ά.

Η πρώτη ταινία του στην Ευρώπη ήταν το «Ριφιφι», με το οποίο κερδίζει το βραβείο στο Φεστιβάλ των Καννών το 1955. Εκεί, στις 18 Μαΐου, γνωρίζεται με τη Μελίνα Μερκούρη, η οποία βρισκόταν στις Κάννες με την ευκαιρία της προβολής στο διαγωνιστικό τμήμα της οργάνωσης, της διάσημης ταινίας του Μιχάλη Κακογιάννη «Στέλλα». Ερωτεύονται κεραυνοβόλα κι έκτοτε ζουν μαζί σε όλη τους τη ζωή. Η Μελίνα γίνεται πλέον σταθερά η πρωταγωνίστρια στις ταινίες του και σε κάποια θεατρικά έργα που σκηνοθετεί.

Το 1956 έρχεται για πρώτη φορά στην Ελλάδα και το 1957 γυρίζει την πρώτη ταινία με τη Μελίνα, που είναι η κινηματογραφική μεταφορά του μυθιστορήματος του Καζαντζάκη «Ο Χριστός ξανασταυρώνεται», σε συνεργασία με τον ίδιο τον συγγραφέα. Το 1958 γυρίζει την ταινία «Θηλυκός Δαίμων» - La Loi, στην οποία εκτός από τη Μελίνα συμμετέχουν η Τζίνα Λολομπρίτζιτα, ο Μαρσιέλλο Μαστρογιάννι και ο Υβ Μοντιάν. Την ολοκλήρωση και τα γυρίσματα της ταινίας αυτής τα θεωρούσε ως την πιο δύσκολη συνεργασία της καριέρας του (ίσως και λόγω των σκηνών ζήλιας που δεχόταν από τη γυναίκα του για την συμμετοχή της Λολομπρίτζιτα, όπως χαρακτηριστικά τονίζε το όνομα η Μελίνα, στην ταινία).

Ακολουθούν μια σειρά από ταινίες, πάντα με τη Μελίνα σε πρωταγωνιστικό ρόλο: «Φαίδρα» με τον Άντονι Πέρκινς (1961), «Τοπ Καπί» με τους Πίτερ Ουστίνοφ και Μαξιμίλιαν Σελ (1963), «10:30 ένα καλοκαιρινό βράδυ» με τη Ρόμι Σνάιντερ (1966). Ξεχωρίζει το «Ποτέ την Κυριακή» (1960), στο οποίο απονεμήθηκε το βραβείο Όσκαρ για τη μουσική του Μάνου Χατζιδάκι, ενώ ήταν και υποψήφιο σε πολλές ακόμη κατηγορίες όπως πρώτου γυναικείου ρόλου, σεναρίου, σκηνοθεσίας.

Το 1967 επιστρέφει με τη Μελίνα στη Νέα Υόρκη και ανεβάζουν στο θέατρο Μπροντγουέι, μετά από περιοδεία σε όλες τις ΗΠΑ, το μιούζικαλ «Ίλια Ντάρλινγκ», που αποτελεί τη θεατρική μεταφορά του «Ποτέ την Κυριακή». Το έργο γνωρίζει μεγάλη επιτυχία: Πρόκειται για τη θριαμβευτική επιστροφή του Ντασέν στις ΗΠΑ.

Στις ΗΠΑ τους βρίσκει η δικτατορία της 21ης Απριλίου. Εντονα πολιτικοποιημένοι και οι δύο, αποφασίζουν να μην επιστρέψουν στην Ελλάδα. Μένουν στο Παρίσι και ως το 1974 συμμετέχουν ενεργά στον αγώνα κατά των συνταγματαρχών.

Σκηνοθετεί πολλές εμφανίσεις της Μελίνας, σε αντιδικτατορικές διαδηλώσεις σε όλο τον κόσμο, όπου συμμετέχει ενεργά μαζί της. Στο Παρίσι ανεβάζουν πολλές θεατρικές παραστάσεις και το 1974 γυρίζουν το ντοκιμαντέρ «Δοκιμή» σε συνεργασία με το Μίκη Θεοδωράκη, το Γιάννη Μαρκόπουλο, την Ελληνοαμερικανίδα ηθοποιό Ολυμπία Δουκάκη και τον Λόρενς Ολίβιε, το οποίο αναφέρεται στην Εξέγερση του Πολυτεχνείου της Αθήνας το Νοέμβριο του 1973, αλλά και στα βασανιστήρια της Χούντας, στους πολιτικούς κρατούμενους.

Τον Ιούλιο του 1974, δυο μέρες μετά την πτώση της χούντας, ο Ντασέν με τη Μελίνα επιστρέφουν στην Αθήνα. Και στην Αθήνα συνεχίζει να ανεβάζει θεατρικές παραστάσεις με τη Μελίνα πρωταγωνίστρια και από τον καιρό που η Μελίνα ασχολήθηκε ενεργά με την πολιτική, χωρίς αυτήν.

Από το 1981 που η Μελίνα ανέλαβε το Υπουργείο Πολιτισμού συνεργάστηκε μαζί της για την επιστροφή των μαρμάρων του Παρθενώνα, συμμετέχοντας μετά το θάνατό της στο Ίδρυμα Μελίνα Μερκούρη που συστάθηκε για το σκοπό αυτό.

Ο Ζυλ Ντασέν, ο «Τζούλιπ», όπως τον φώναζε η Μελίνα, αγαπήθηκε από τους Έλληνες και αγάπησε την Ελλάδα σαν να ήταν η αληθινή του πατρίδα. Πέθανε στην Αθήνα στις 31 Μαρτίου 2008, σε ηλικία 96 ετών, και τάφηκε στο Α΄ Νεκροταφείο Αθηνών πλάι στην Μελίνα Μερκούρη.